

Töötervishoiu teenuse korraldamine ettevõttes

Egle Heimonen
Töötervishoiu tööinspektor
5615 1699
Egle.Heimonen@ti.ee

1

Sihtkontroll 2013. aastal 85 ettevõttes

- Eesmärgiks oli saada ülevaade:
 - kas ja kuidas korraldavad tööandjad töötajate tervisekontrolli majanduslanguse mõjutustel.
 - kas tööandjad ja ka töötajad mõistavad tervisekontrolli vajadust tööga seotud haigestumiste õigeaegsel avastamisel.
 - Kas tervisekontrolli otsustelt saadakse vajalik informatsioon, et säästa töötajate tervist ning säilitada nende töövõime.
 - millised on tööandja probleemid, aga ka suurimad tegematajätmissed, et nõuet täita nii nagu seaduseandja ette näeb.
- Kokku hinnati 900 tervisekontrolli otsust.

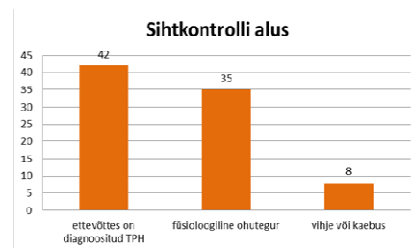
2

Ettevõtete valik

- Tööinspektoritel oli vaja külastada ettevõtteid, kus
 - viimase 7 aasta jooksul on diagnoositud tööst põhjustatud haigestumisi;
 - tööinspektor on saanud ettevõtte kohta kaebuse või vihje, et ettevõttes ei ole korraldatud töötajate tervisekontrolli või on rikunud tervisekontrolli korda.
 - ettevõtte tegevusvaldkonnas esineb niisuguseid ohutegureid (füsioloogiline ohutegur), mis on viimaste aastate tööga seotud haigestumiste (ülekoormushaigus) põhjustest esikohal Eesti statistikas.

3

Ettevõtete valik - tulemus

4

Hinnanguleht

Sihtkontrolli läbiviimiseks töötati välja hinnanguleht, mis oli jaotatud nelja ossa:

- Üldised küsimused: teenusepakkuja valik, eeltöö tervisekontrolli suunamiseks;
- Tööandja tegevus: kuidas ettevõttes tervisekontrolli korraldatakse, kas tervisekontrolli aluseks olevad ohutegurid on objektiivselt hinnatud, millised on võimalikud rikkumised selles valdkonnas.
- Töötajate endi vastutust oma tervise eest
- Töötervishoiuteenuse osutamise kvaliteeti kõige üldisemas mõttes: kas töötervishoiuarst tutvus enne tervisekontrolli alustamist töötajate töökeskkonnaga, kas arsti otsus on selge ja arusaadav ning tehtud ettepanekud aitavad muuta töökeskkonda paremaks, säilitada töötajate töövõimet, tervist.

5

Tulemused (1)

- 27% tööandjatest ei ole mõistnud riskianalüüsi eesmärki.
- 92% tööandjatest on ülevaade, millised töötajad peavad tervisekontrolli läbima. Tööandja näeb ränka vaeva tervisekontrolli korraldamisel, kuid suurimad tõrked tulevad töötajatelt.
- 43% tööandjatest suunab uue töötaja 1. kuu jooksul tervisekontrolli.
- 29% tööandjatest ei järgi taastlõbivaatuse tähtaegu.
- 25% tööandjatest esitab töötervishoiuarstile VAID riskianalüüsi.
- Varasemate tervisekontrollide otsuseid ei esitata – üks ei paku, teine ei küsi.

6

Tulemused (2)

- 72% tööandjatest järgib otsusesse märgitud piiranguid.
- 67% tööandjatest järgib otsusesse märgitud soovitusi.
- 78% ettevõtetes on töötajaid, kes keelduvad tervisekontrollist.
- 35% töötajatest ei järgi ohutu töötamise juhiseid.
- 45% töötajatest ei nõua arsti otsuse alusel töötingimuste muutmist/kergendamist.

7

Tulemused (3)

- 45% juhtudest ei tutvu töötervishoiuarst töökeskkonnaga.
- 82% juhtudest on otsus sõnastatud arusaadavalt ja selgelt (inspektori hinnang).
- 65% juhtudest on soovitusel arusaadavad ja selged (tööandja hinnang)
- 50% juhtudest ei toimi tööandja ja töötervishoiuarsti vahelist dialoogi (nt taastähtsuse ajad; rutiinsed uuringud: kas perearsti roll?)

8

Järeldused: tööandja – kompa teadmatuses

- Tööandja on tervisekontrollist tulenevate probleemide lahendamiseks üks.
- Nõuded-kontroll toimib, kuid teave ja tulu on segadust tekitav.
- Ei osata seostada töökeskkonda-riskianalüüsi-tervisekontrolli.
- Levinud väärarusaam: küll töötervishoiuarst ise teab mida ja kuidas on vaja töötaja tervise puhul kontrollida.
- Tööandjad soovivad arstilt nõuandeid ja juhiseid.

9

Järeldused: töötaja – kahe tule vahel

- Tervisekontrolli ei taheta minna.
- Esmalt kaotatakse raha pärast tervis, hiljem tervise pärast raha.
- Töötajad ei teadvusta mida tähendavad arsti piirangud ja soovitusel pikemas perspektiivis.
- Neile pole selgitatud tervisekontrolli eesmärki.
- Levinud väärarusaam, et tööandjal on järjekord ukse taga.
- Töötaja tunneb ja on hirmul, et tööandja hakkab talle perearstiks ja ta on tööandja ees justkui alasti.

10

Järeldused: töötervishoiuarst – erapooletu otsustaja!

- Ei saa olla leebe: tööandjale otsus, et töötaja sobib tööd tegema, aga igaks juhiks ei kiida ka heaks töötaja praegust tööd ja lisaks veel mõned piirangud.
- Puudub julgus keelata otsusega töötaja edasine töötamine?
- Võib ajada töötaja ja tööandja segadusse.

- Otsustusküsimus: kas aidata kaasa sellele, et Eesti töötajaskond töötab ennast kangelaslikult invaliidiks või anda tööandjale tõe poolset otsus, mis peatab tööga seotud tervisehäire süvenemise.

11

Ettepanekud: tööandja

- Teha selgeks riskianalüüsi ja tervisekontrolli seos. Küsida nõu ja abi!
- Selgitada töötajatele tervisekontrolli nõude õiguslikku tausta ja eesmärki.
- Rakendada julgelt meetmeid terviseriskide maandamiseks.

12

Ettepanekud: töötaja

- Peab varakult andma teada tervisehäirest, mis takistab ohutut töötamist. Ei tohi ennast haigemaks töötada!
- Tuleb järgida tööandja kehtestatud reegleid, nt: töö- ja puhkeaja korraldus; abivahendite kasutamine, ohutusjuhendite järgimine.
- Töötaja peab olema julgem ja keelduma tööst, mis seab ohtu tema ja kolleegide tervise.
- Töötaja peab tundma vastutust oma tervise ja töövõime säilimise osas.
- Arsti soovitude järgimine tervisliku elustiili osas (liikumine, toit, suitsetamine jms).

13

Ettepanekud: töötervishoiuarst

- Tihedam koostöö tööandjatega, selgitamaks tööandja ootusi tervisekontrollile.
- Kas väljaantav otsus täidab oma eesmärgi: annab objektiivse hinnangu töötaja tööle sobivuse kohta? Kas otsuses toodud ettepanekud/soovitused muudavad töökeskkonna tervislikumaks ja aitavad realselt kaasa töötaja töövõime säilimisele?
- Tuleks loobuda „paketipõhistest“ tervisekontrollidest ja rakendada vajaduspõhist tervisekontrolli, mille aluseks on riskianalüüs.
- *Teha koostööd ergonoomidega, kes aitaksid tööandjatel töökeskkonnas muudatusi teha vastavalt arsti otsustele.*

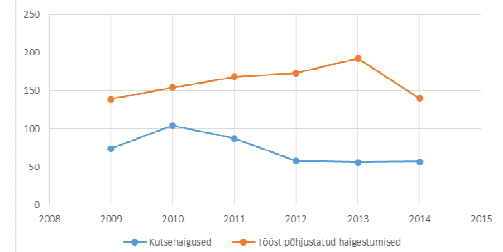
14

Ettepanekud: tööinspeksioon

- Õigusaktide nõuete selgitamine (tervisekontroll, riskianalüüs).
- Tööandjate julgustamine laiemale diskussioonile töötervishoiuarstidega.
- Selgitada tööandjatele võimalusi, kuidas lahendada olukordi kui töötaja keeldub tervisekontrollist (seda juhul, kui tööinspektori poole pöördutakse).
- Teha töötervishoiuarstidega koostöös teabepäevi, mis on suunatud tervisekontrolli korraldamisele ja läbiviimisele.
- Teha ettepanekuid seadusloomesse, et üleminek paketipõhiselt tervisekontrollilt vajaduspõhisele tervisekontrollile oleks sujuv (kirjeldada õigusaktis ohuteguritest lähtuvad terviseuringud).

15

Töõga seotud haiguste statistika

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kutsehaigused	74	104	87	58	56	57
Tööst põhjustatud haigestumised	139	154	168	173	192	140

16

TÄNAN!

17